

چکیده مقالات همایش ملی علمی و
پژوهشی مناظرات رضوی

تَمَنای وصال

به کوشش: سعید نوریان
ویرایش علمی و ادبی: سید ناصر اسحاقی

سرشناسه: همایش ملی علمی و پژوهشی مناظرات رضوی (۱۳۹۴: اردبیل)
عنوان و نام پدیدآور: تمنای وصال: چکیده مقالات همایش ملی علمی و پژوهشی مناظرات
رضوی / به کوشش سعید نوریان؛ ویرایش علمی و ادبی: سیدناصر اسحاقی
مشخصات نشر: اردبیل: نشر کتاب عنوان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص. ۲۱/۵ × ۱۴/۵. س. م.
فروست: ... سری بر نامه های سیزدهمین جشنواره بین المللی فرهنگی و هنری امام رضا (ع)
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۲۶-۱۲-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: با حمایت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اردبیل، بنیاد بین المللی امام رضا (ع)،
مؤسسه فرهنگی و هنری عطر گل مریم.
موضوع: علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۴۱۵۳-۲۰۳ ق. -- مناظره ها -- کنگره ها
موضوع: علی بن موسی (ع)، امام هشتم، ۴۱۵۳-۲۰۳ ق. -- فضایل -- کنگره ها
شناسه افزوده: نوریان، سعید، ۱۳۴۷-، گردآورنده
شناسه افزوده: اسحاقی، سیدناصر، ۱۳۴۰-، ویراستار
شناسه افزوده: بنیاد بین المللی فرهنگی و هنری امام رضا علیه السلام
شناسه افزوده: مؤسسه فرهنگی و هنری عطر گل مریم
شناسه افزوده: ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان
اردبیل

رده بندی کنگره: BP۲۷/۳۵-ه۸۱۳۹۴
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۷
شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۰۷۲۴۸

تمنای وصال

چکیده مقالات همایش ملی علمی و پژوهشی مناظرات رضوی
به کوشش: سعید نوریان

ویرایش علمی و ادبی: دکتر سیدناصر اسحاقی
زیر نظر: نمایندگی بنیاد بین المللی فرهنگی و هنری امام رضا (ع) در استان اردبیل
مدیر هنری: مهراوان رجبعلی زاده
ناشر: عنوان

نویت چاپ: اول / مرداد ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۲۶-۱۲-۶

چاپ و لیتوگرافی: آرستان
با حمایت: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اردبیل، بنیاد بین المللی امام رضا (ع)،
مؤسسه فرهنگی و هنری عطر گل مریم

تکثیر نام یا بخشی از این کتاب به هر شکل منوط به اجازه کتبی ناشر است.

نشانی: اردبیل / میدان شریعتی / کوچه اسلامی ۴ / شماره ۴۲ / طبقه ۴ / واحد ۷
تلفن: ۰۹۱۴۲۹۴۶۴۵۴

onvanbooks@gmail.com

ISBN: 978-600-7826-12-6

۹۷۸-۶۰۰-۷۸۲۶-۱۲-۶

فهرست مطالب

۱۱	لزوم جهانی کردن مناظره اسلامی
۱۴	مناظره، زمینه‌ای مناسب برای نمایش چهره عقلانی و منطقی اسلام
۱۶	همراه با خادمان فرهنگ رضوی
۱۷	چکیده مقالات
۱۹	آداب مناظره از نگاه قرآن و سنت
۲۱	جایگاه قرآن در برخورد امام رضا(ع) با منحرفین و گروه‌های فتنه
۲۳	نقش مناظرات امام رضا علیه السلام در ترویج اسلام
۲۵	آزاداندیشی و آداب مناظره در سیره امام رضا(ع)
۲۷	تحلیل گفتمان مناظره‌های امام رضا(ع)
	مؤلفه‌های گفتمان مبتنی بر آزاداندیشی در مناظره‌های رضوی(ع)، راهبردی آرمانی برای
۲۹	آسیب شناسی چالش‌ها و موانع تحقق کرسی‌های آزاداندیشی
۳۱	بررسی آداب مناظره در سیره امام رضا(ع)
۳۳	بینامتنی قرآنی در مناظره امام رضا(ع) با عمران صابی
۳۴	تعامل امام رضا با خواص و نشیگان جامعه
۳۵	تحلیل گفتمان مناظره‌ها و مجادله‌های حضرت رضا(ع) با دگرهای گفتمانی
۳۷	آداب مناظره از نگاه قرآن و سنت
۳۹	روش شناسی مناظرات امام رضا(ع)
۴۰	نشانه‌یابی اندیشه امامت در مناظرات شیخان امامی عصر حضور ائمه اطهار(ع)
۴۲	بازخوانی واژگان مرتبط با مناظره (گفت و گو) در قرآن
۴۳	بررسی عوامل و پیامدهای تعصب در مناظره، با عنایت به مناظرات امام رضا(ع)
۴۴	تبیین عرفان نظری امام رضا(ع) در احادیث، روایات و مناظرات ایشان
۴۵	تحلیل ساختاری و محتوایی مناظرات امام رضا(ع)
۴۷	تحلیل گفتمان مناظره‌ها و مجادله‌های حضرت رضا(ع) با دگرهای گفتمانی
۴۹	راهکارها و گستره نقش آفرینی نظام ولایی در نظم نوین جهانی با تکیه بر آموزه‌های رضوی(ع)
۵۰	بررسی مناظرات امام رضا علیه السلام
	حقیقت یابی در مکتب اهل بیت(ع) با محوریت مناظرات سید حسین بن علی علوی و علمای
۵۲	سنی عباسی عهدملکشاه سلجوقی
	نقش نوادگان امام موسی کاظم(ع) در ترویج و گسترش سیره ائمه(ع) و فرهنگ زیارت در میان
۵۴	اقوام و مناطق مختلف ایران
۵۶	بررسی اصول مناظراتی حضرت رضا(ع) در راستای تبلیغ اسلام
۵۸	روش شناسی مناظرات حضرت علی بن موسی الرضا(ع)
۶۰	جایگاه عقل در مناظرات امام رضا(ع)
۶۱	جایگاه نماز مطلوب در بیانات و مناظرات امام رضا(ع) علیه السلام
۶۳	درآمدی بر سیره‌ی سیاسی امام رضا(ع) در مناظره با رهبران فرق و ادیان
۶۴	سیری در الاحتجاج شیخ احمد بن علی طبرسی
۶۵	روش مناظره امام رضا(ع) با عالمان مذاهب و فرق

- عقل و عقلانیت مبنای مناظرات رضوی
 ۶۸ نگاهی به مناظرات امام رضا(ع) با فرق و مذاهب با تکیه بر علم ملل و نحل
 ۷۰ تحلیل گفتگومان مناظرات امام رضا(ع) و ویژگی ها و ظرفیت های فرهنگی و اجتماعی آن
 ۷۲ مناظره علی بن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۷۳ روش شناسی مناظرات علمی امام رضا(ع) با بزرگان ادیان
 ۷۴ کتابشناسی مناظره در کتابخان آستان قدس رضوی(ع)
 ۷۶ بینامتنی قرآنی در مناظره ی امام رضا(ع) با عمران صابی
 ۷۷ مناظره دکتر و پیر شهید هاشمی نژاد
 ۷۹ جرایبی عدم نتیجه مناظرات با نگاهی به قرآن و روایات
 ۸۰ مناظرات معصومین علیهم السلام، مناظره و حکمت عملی در سیره امام رضا(ع)
 ۸۱ باز شناسی تعاملات امام رضا(ع) با پیروان ادیان الهی با رویکرد مناظره
 ۸۳ مناظرات معصومین علیهم السلام
 ۸۴ مناظرات معصومین علیهم السلام
 ۸۶ مناظره علی بن موسی الرضا بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۸۷ درآمدی بر مناظره در سیره امام رضا(ع)
 ۸۸ آداب مناظره از دیدگاه قرآن و روایات با رویکرد خاص به سیره امام رضا(ع)
 ۸۹ درآمدی بر الگوی اسلامی گفته و گوی دینی با تکیه بر مناظرات رضوی
 ۹۰ نقش مناظرات حضرت امام رضا(ع) برای اثبات ولایت حضرت علی(ع)
 ۹۱ اصول، ویژگی ها و موضوعات مناظرات حضرت امام رضا(ع)
 ۹۳ آداب و آفات مناظره از دیدگاه امام رضا(ع)
 ۹۴ بررسی اصول مناظره در سیره انبیا و ارباب الهی
 ۹۵ بررسی مناظرات و احتجاجات امام باقر(ع)
 ۹۷ بررسی مناظره مهم پیامبر (ص) با گروه مخالف دین اسلام
 ۹۸ مبنای مناظرات امام رضا(ع)
 ۱۰۰ مناظرات معصومین علیهم السلام خصوصاً امام رضا(ع)
 ۱۰۱ تحلیل مناظرات امام رضا(ع) بر اساس نظریه گفتار انفعادی نورمن فرکلاف
 ۱۰۳ مناظره علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۱۰۵ مناظرات علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۱۰۷ مناظرات معصومین علیهم السلام
 ۱۰۸ روش مناظره در «شب های پیشاور»
 ۱۰۹ مناظره و گفتگوی درون دینی در اسلام و ضرورت های امروز
 ۱۱۱ تبیین جامعه شناختی بر مقایسه آداب مناظره در آیات قرآنی و اشعار شاعران
 ۱۱۳ جایگاه قرآن در مناظرات امام رضا(ع)
 ۱۱۵ تحلیلی استراتژیک بر معیارهای ادبی، مهارتی و محتوایی مناظرات امام رضا(ع) در شرایط مختلف
 ۱۱۷ آداب مناظره از نگاه قرآن و سنت
 ۱۱۸ تعصب، آفت مناظره (با تکیه بر مناظرات امام رضا علیه السلام)
 ۱۲۰ مناظره علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۱۲۱ مناظرات امام رضا(ع)، اصول و ویژگی ها
 ۱۲۳ مناظرات معصومین علیهم السلام
 ۱۲۴ مناظرات امام رضا(ع) و تنوری آزاد اندیشی

- ۱۲۶ مناظره علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۱۲۸ شیوه های مناظره در سیره امام رضا(ع)
 ۱۲۹ امام رضا(ع) بزرگ مناظر جهان اسلام
 ۱۳۰ بررسی ادعای امامت امام رضا(ع) در سفر به خراسان بر مبنای مناظره عتروت و امت
 ۱۳۲ بررسی آثار مناظره در فرهنگ اسلامی با تأکید بر سیره و سنت امامان شیعی(ع)
 ۱۳۴ آداب و شرایط مناظره در فرهنگ اسلامی با تأکید بر سیره و سنت امامان شیعی(ع)
 ۱۳۶ مناظرات معصومین(ع)
 ۱۳۷ کارویژه و شرایط مناظره از دیدگاه قرآن و سنت
 ۱۳۹ مناظره در عصر حاضر
 ۱۴۰ مناظرات معصومین(ع)
 ۱۴۱ مناظرات معصومین(ع)
 ۱۴۳ احتجاج و مناظره با مخالفان اسلام از منظر قرآن، پیامبر و ائمه معصومین
 ۱۴۴ مناظره به مثابه تبلیغ دین در سیره امام رضا(ع)
 آفاق و موانع پیش روی مناظره مطلوب و راهکارهای غلبه بر آنها بر مبنای آموزه های دینی
 ۱۴۵ بویژه سیره و اندیشه های امام رضا(ع)
 ۱۴۷ بررسی آداب مناظره از منظر قرآن کریم
 ۱۴۹ روش شناسی مناظره در کتاب «شب های پیشاور»
 ۱۵۱ تاریخ روشن «شب های پیشاور»
 ۱۵۲ مناظره علی بن موسی الرضا(ع)
 ۱۵۵ تحلیلی از مناظرات هفتگانه ی امام رضا(ع) با پیروان مذاهب و مکاتب مختلف
 ۱۵۶ اصول حاکم بر مناظرات امام رضا علیه السلام و شیوه به کارگیری آن در کرسی های آزاداندیشی
 ۱۵۸ بینامتنی قرآنی مناظره امام رضا(ع) با سلیمان مروزی
 ۱۵۹ بررسی نقش مناظره در رشد و حق جویی و حق بابی
 ۱۶۰ آزاداندیشی و آداب مناظره در سیره ی امام رضا(ع)
 ۱۶۲ بایدها و نبایدهای مناظره در اسلام
 ۱۶۳ بررسی ابعاد علمی و اخلاقی مناظره های امام رضا(ع)
 ۱۶۴ مناظره علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۱۶۵ بررسی مناظرات علمای اسلامی شیخ مفید و علامه حلی
 ۱۶۶ پاسخ های امام رضا(ع) به شبهات وارد بر عصمت انبیاء
 ۱۶۷ مناظره، فراگردی تبلیغی
 واکاوی شیوه های ارتباطی امام رضا(ع) در مناظره با پیروان سایر ادیان از منظر برون دینی
 ۱۶۹ و درون دینی
 ۱۷۰ مناظره علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 ۱۷۲ مؤلفه های مناظره کتبی مؤثر از نظر آموزه های دینی
 ۱۷۳ آداب و شرایط مناظره از نگاه قرآن و سنت
 ۱۷۵ مناظره علی ابن موسی الرضا(ع) بزرگ مناظره تاریخ اسلام
 نگاهی تحقیقی - اسنادی به جایگاه مناظرات علی بن موسی الرضا(ع) و بهره گیری از ثمرات
 ۱۷۷ الگویی کاربردی آن در عصر حاضر
 ۱۷۹ بررسی چگونگی تبیین مفهوم قضا و قدر در بیانات و مناظرات علمی امام رضا(ع)
 ۱۸۰ آداب مناظره از نگاه قرآن و سنت

- ۱۸۱ چگونگی مواجهه با فرقه‌های انحرافی و پاسخ به شبهات آنان
- ۱۸۳ اثبات حقانیت اسلام در مقابل مسیحیان با تکیه بر مناظرات معصومین (ع)
- ۱۸۴ مؤلفه‌های تقریب مذاهب در سیره رضوی با تأکید بر مناظرات و احتجاجات
- ۱۸۶ مناظرات علی ابن موسی الرضا (ع) برترین الگوی مناظرات
- ۱۸۸ تحلیلی بر استدلال‌های امام رضا (ع) در مناظره با بزرگان ادیان یهودیت، مسیحیت و زرتشت
- ۱۹۰ مبانی قرآنی مناظرات و گفتگوهای امام رضا (ع)
- ۱۹۲ آداب مناظره در قرآن و سنت
- ۱۹۳ مؤلفه‌های تقریب مذاهب در سیره رضوی با تأکید بر مناظرات و احتجاجات
- ۱۹۵ آداب مناظره از نظر اسلام
- ۱۹۶ اخلاق و مهارت‌های مناظره در مناظره‌های امام رضا (ع)
- ۱۹۷ اهمیت و ضرورت مناظره در اسلام با تأکید بر مناظرات امام رضا (ع)
- ۱۹۹ اصول راهبردی مناظرات علمی در قرآن کریم
- ۲۰۰ تحلیل توصیف محور ابعاد گوناگون مناظرات ائمه معصومین (ع)
- ۲۰۱ ارتباط مناظره با موضوعات عصر ائمه (ع)
- ۲۰۲ مناظره یکی از روش‌های تبلیغ در اسلام
- ۲۰۴ روش‌شناسی کتاب المراجعات
- ۲۰۶ گفتگوی ادیان در سیره منور رضوی
- ۲۰۸ روش‌ها و محورهای مناظرات امام رضا (ع)

از روم جهانی کردن مناظره اسلامی

صلی الله علیه و آله بن موسی الرضا علیه السلام
مناظره در اسلام، قرآن و سیره اهل بیت دارای سابقه طولانی
است و ما باید در جهانی کردن این مرام تلاش کنیم. ما به راحتی
می‌توانیم با تقویت بحث مناظره در مقابل اندیشه‌های جریان
تکفیری و گروه‌های تندرو در قالب مناظرات و جدل احسن
موفق عمل کنیم و شایستگی‌های مکتب اسلام را به نمایش
بگذاریم. جایی که در آن مناظره وجود داشته باشد دیگر محلی
برای مناقشه و یادعوا و درگیری نیست. قرآن کریم خود کتاب
مناظره است و در متن اسلام، استدلال‌های ریشه داری در باب
مناظره وجود دارد.

تا اسلام هست، مناظره هم وجود داشته و خواهد داشت.
امروز اولویت اصلی جهان اسلام مناظره است و در سایه مناظرات
منطقی و توأم با استدلال عقلی، جهان می‌تواند از همه خشونت‌ها
بری باشد.

بهترین و امن‌ترین وسیله برای ایجاد یک صلح جهانی و
پایدار، مناظره است و اصل هدف ما در برگزاری همایش مناظرات

رضوی، ضمن بازشناسی و بازخوانی مناظرات حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، پرداختن به اصل مناظره در اسلام و نقش آن در جهان امروزی است.

مناظرات یک موضوع بدیع و نو در فرهنگ رضوی است و همایش مناظرات رضوی بر محور پژوهش های علمی است. جهان اسلام نیازمند مناظرات سازنده و تاثیرگذار است و این همایش می تواند زمینه را برای بازشناسی، ترویج و توسعه فرهنگ مناظره فراهم سازد.

همایش مناظرات رضوی یک موضوع اسلامی و دینی است و روی انتخاب موضوعات آن دقت فراوانی شده تا وجه بین المللی بودن آن هم مورد توجه قرار گیرد. مناظره از شئون امت اسلام به شمار می رود و لذا باید از مبانی مناظره غنی شویم تا بتوانیم در مواجهه با عناد و رزان و دشمنان اسلام، پاسخ های علمی مناسب را ارائه دهیم.

باید تلاش کنیم تا به بهانه جشنواره بین المللی امام رضا(ع) و برنامه های موضوعی آن، اردبیل، به عنوان قطب و مرکز مناظره در جهان اسلام معرفی شود. مناظره باید وارد زندگی مردم شود و به عنوان یک سیره و یک گفتمان در فرهنگ مردم جای پیدا کند بعد از برگزاری نه دوره جشنواره ملی مدیحه سرایی، چاوشی خوانی، ابتهال و تواشیح رضوی در اردبیل، در جریان سفر مدیرعامل محترم بنیاد بین المللی امام رضا(ع) به اردبیل و دیدارشان با حضرت آیت الله دکتر سید حسن عاملی، نماینده محترم ولی فقیه در استان و امام جمعه اردبیل، مقدمات تغییر برنامه موضوعی استان فراهم و مقرر شد در دوره سیزدهم جشنواره بین المللی فرهنگی و هنری امام رضا(ع)، اردبیل، همایش علمی و پژوهشی مناظرات رضوی را همزمان با دهه کرامت در سال ۹۴ برگزار کند. استان اردبیل در پی نوآوری و خلاقیت در جشنواره بین المللی امام رضا(ع) است و این ظرفیت و توانمندی را دارد

تا در صورت تایید عزیزانمان در بنیاد بین‌المللی امام رضا(ع) و شورای سیاستگذاری جشنواره با توجه به اهمیت موضوع، همایش مناظرات رضوی را در سال‌های آتی به صورت بین‌المللی در اردبیل برگزار کند. این مایه مباهات اردبیل است که این استان میزبان ترویج فرهنگ مناظره باشد که قطعاً پیام آن جهانی و بین‌المللی است.

آنچه که در این مجموعه تقدیم محبان و دوستداران حضرت علی ابن موسی الرضا(ع) می‌گردد، چکیده ۱۳۲ مقاله از مجموع ۱۶۴ مقاله ارسالی به دبیرخانه همایش مناظرات رضوی است. ضمن سپاس از بزرگواری‌ها و حمایت‌های مشوقانه حضرت آیت‌الله دکتر سید حسن عاملی نماینده محترم ولی فقیه در استان و امام جمعه محبوب اردبیل، جناب آقای دکتر مجید خدابخش استاندار محترم اردبیل، عزیزانمان در بنیاد بین‌المللی فرهنگی و هنری امام رضا(ع) و پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات؛ از همه محققین، پژوهشگران و اساتید معظم حوزه و دانشگاه در سراسر ایران اسلامی که ما را با آثار ارزشمند و شایسته‌شان در اجرای این همایش باشکوه همراهی فرموده‌اند، صمیمانه سپاسگزارم. همچنین لازم می‌دانم از تلاش‌های ارزنده اعضای اتاق فکر، هیئت علمی، هیئت انتخاب و داوری و ستاد برگزاری این رویداد مهم مذهبی و فرهنگی کشور تشکر و قدردانی نمایم.

سیدناصر اسحاقی

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اردبیل و دبیر همایش علمی و پژوهشی مناظرات رضوی